

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

การเกิดขึ้นแห่งประเพณีกรวดน้ำครั้งแรก

เมื่อครั้งพระเจ้าพิมพิสารถวายสวนเวฬุวันให้เป็นวิหารที่ประทับของพระพุทธเจ้า อันนับว่าเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนานั้น พระองค์มิได้ทรงอุทิศกุศลให้ผู้ตาย เพราะไม่ทรงทราบธรรมเนียม

ตกตึกคืนนั้นทรงพระสุบินนิมิตเห็นพวกเปรตมากหน้าหลายตมาปรากฏตนขอส่วนบุญ พระองค์จึงนำความไปกราบทูลพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ตรัสให้พระเจ้าพิมพิสารทรงถวายทานแก่พระสงฆ์ใหม่พร้อมกับให้ตั้งจิตอุทิศส่วนบุญแก่ญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว

พระเจ้าพิมพิสารทรงกระทำตามที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำ

คืนนั้นพวกเปรตทั้งหลายมาปรากฏตัวอีกครั้งหนึ่ง นุ่งห่มผ้าเรียบริ้ว หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ขออนุโมทนาในส่วนบุญที่พระองค์ทรงอุทิศไปให้

เมื่อทรงกราบทูลให้พระพุทธองค์ทรงทราบ พระองค์ตรัสว่าพวกเปรตนั้นใน เคยเป็นพระญาติของพระองค์ ครั้นนั้นพระองค์พร้อมทั้งหมู่ญาติได้ตระเตรียมถวายทานแก่พระภิกษุสงฆ์ อันมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นประมุข ต่างก็ตระเตรียมการเป็นใหญ่มีของเคี้ยวของฉันอันประณีตเตรียมไว้พร้อมมูล

เมื่อภิกษุสงฆ์ยังมีทันได้ฉันภัตตาหารนั้น พวกญาติบางพวกเกิดหิวขึ้นมา จึงหยิบเอาอาหารขึ้นมารับประทานก่อนภิกษุสงฆ์ ด้วยผลกรรมนั้นพวกเขาจึงเกิดเป็นเปรตเรียกว่า “ปรตตตูปชีวีเปรต” (เปรตผู้อาศัยส่วนบุญ ที่คนเขาอุทิศให้ยังชีพ) เมื่อไม่มีญาติพี่น้องอุทิศส่วนบุญไปให้จึงผอมโซไปตลอดกาล ดังกรณีญาติของพระเจ้าพิมพิสารนี้

แต่เมื่อพระองค์ทรงอุทิศส่วนบุญไปให้ พวกเขาก็ได้รับดังกล่าวแล้ว

ว่ากันว่านี่คือที่มาแห่งธรรมเนียมการทำบุญกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ล่วงลับ ที่ถือปฏิบัติมาจนทุกวันนี้คุณค่าทางจริยธรรมที่ได้จากธรรมเนียมนี้ก็คือ เป็นการสร้างสำนึกแห่งความละอายชั่วกลัวบาปได้อย่างดีของที่เขาตั้งใจอุทิศถวายพระนั้นถือว่าเป็น “ของสงฆ์” ปู่ย่าตาทวดสอนลูกหลานมิให้

แต่ต้อง เพราะเป็นบาป ตายไปเกิดเป็นเปรต มองอีกมุมหนึ่งเป็นนี่คือวิธีควบคุมจริยธรรมของคนให้มี
หิริโอตตัมปะ รู้จักอายชั่วกลัวบาป ได้อย่างดี

เดิมทีคงเพียงตั้งใจอุทิศส่วนบุญเท่านั้นเอง ส่วนการเอาน้ำมารินอันเรียกว่ากรวดน้ำนั้น
คงเพิ่มมาภายหลัง เพื่อให้เป็น “สัญลักษณ์” ตามธรรมเนียมของคนสมัยโน้น

อาจารย์บางท่านกล่าวว่า สมัยก่อนโน้น เขาใช้น้ำรินลงที่มือคนรับ ดังกรณีพระเวสสันดรตอน
พระราชทานสองกุมารแก่พราหมณ์ชุก ทรงแยกคนโหน้ำรินน้ำลงที่มือของพราหมณ์ เป็นสัญลักษณ์ว่า
ให้เป็นการเด็ดขาด

แต่ปัจจุบันนี้ใช้น้ำริน อันเรียกตามภาษา (ว่ากันว่าเขมร) “กรวด” จึงเรียกธรรมเนียมนี้ว่า
“กรวดน้ำ”

แล้วก็มีระเบียบปฏิบัติว่า ให้รินน้ำตอนที่พระรูปแรกสวด “ยถา วาริวหา...” เมื่อพระสงฆ์รับ
พร้อมกัน ก็ให้รินน้ำที่ยังเหลือให้หมด แล้วประนมมือรับพรจากพระสงฆ์ โดยไม่ต้องเอานิ้วจับชายเสื้อ
ของคนรินน้ำ

แบบนี้ก็เห็นมีเฉพาะวงการพุทธที่ประเทศศรีลังกา พระท่านว่าอนุโมทนาพร้อมกัน ขณะรินน้ำ
ก็เพียงตั้งใจอุทิศกุศลเท่านั้นไม่ต้องสวดอะไรให้รุงรัง

ถ้ากรวดน้ำโดยไม่มีพิธีการทำบุญอย่างอื่น เช่นใส่บาตรแล้ว อุทิศส่วนบุญแล้ว ยังไม่สบายใจ
คล้ายๆ จะขาดอะไรไปสักอย่างจะกรวดน้ำแถมท้าย โดยนำพุทธวจนะสั้นๆ มาสวดว่า
“อิทัง โน ญาตินัง โทตุ สุขิตา โหนตุ ญาตโย” ก็ได้

ที่มา : พระไตรปิฎก ตีโรกขทสูตร

